

B ó t s.

Az Udvar gyakran meg jelen, ő Felségén a' Tsálszáron kívül, az Udvari Teátromban. Igen fokot nevettek tegnap etsve; Tsálszárné ő Felsége; *Ferentz Föhertzeg Feleségestül*, és a' két kisebb Föhertzegek *János és Antal*; a' *garabontzás Deák (Bettlerstudent)* nevezetü Játékon. Vigan 's nagy figyelmetességgel halgatták mind a' Felségek mind az egész Teátromi Gyülekezet a' *Bettlerstudent* után jádztatott *Adelsucht (Nemesség után való esdeklés)* nevü Darabot is, mellyben azt adta elő hathatóssan a' tudós és elmés szerző (*Schröder*) hogy a' Nemességet nem a' külső maga mutogatás, és vesztegetés által kell ki mutatni; hanem a' nemes gondolkozás és munkás jó szivűség által. — Sept. 22 dikén *Bürgerglük (Polgárszerentse)* nevet viselő Játékon voltak jelen a' Tsálszárné, *Ferentz Föhertzeg Feleségestül*, és a' két kisebb Föhertzegek. Nagy kedvet talált az említett jeles Darab ez úttal is, mellyben igen elevenen meg mutatja, egyéb nemes tárgyak között, Monachiumi Professor *Babó Úr*, hogy nem szégyen kézi mesterséget tanulni 's gyakorolni azoknak is, kiknek Attyaik fő Tifztségeket viseltek; és hogy a' Mester-Ember szint' olly szükséges Tagja a' Polgári Társaságnak, mint a' Tanátsosok.

Primás ő Eminentziája, 's Ország-Biró ő K. sége ide érkeztek a' napokban.

Udvari Tanátsos Mélt. *Lovász Zsigmond Úr*, Nemes *Békés* - Vármegyei Fő Ispányságra méltóztatott ő Felségétől.

Erőssen rajta van a' Törvény szék, hogy kitapogathassa a' szegény *Haska* halálának okait. De még eddig nem akadhatott nyomokba. Sok dolgot okoznak a' Törvény széknek a' Tolvajok is, kik szertelen rút zsványságokat visznek itt végbe mostanság.

Magyar Ország.

Örülhet a' Haza, midőn nevezetes Ofzlop-Embereinek Magzatjaik házasodnak együvé. Mert az ilyen párokból méltán jó Magyar Fiaikat és Leányokat reménylhet magának. Illy párok fogtak kezét a' napokban, midőn *Grassalkovits* ő Hertzegségének egy Fia, 's *Eszterházi Antal* ő Hertzegségének egy Leánya között ese meg, nagy vigassággal a' kéz-fogás. Az Iffjú Hertzeg *Grassalkovits* előbb el-járja *Europát*, 's vissza-érkezésével fogja tartani a' lakodalmat. — Kivánjuk: olly hafznosan 's szerentsésen végezhesse útazását, hogy jövendőben egész Nemzetünk' díszére 's javára virágoztathassa a' maga Hertzegi Házát.

Okt. 11-dikén olly Kir. Rendelést adott ki a' F. Helytartó Tanáts, hogy ezentúl ne Postára, hanem az úgy neveztetett *Dilizsántzra* (*Diligence*) mellyet deakúl *Currus Diligentialis*nak szoktak nevezni) kell adni a' küldeni való pénzt, vagy Banko-tzédulát.

A' *Belgrádi* vólt Görög Püspök, *Popovits Dienes* Úr, *Budára* jött által Püspöknek, ezen hónapnak közepe táján.

Székes-Fejérvárról, Okt. 20-dikán.

„Az itt-következő Lantos Verset, T. *Baróti Szabó Dávid* Úrnak azon örvendező Versére irtam, mellyet ő T. N. *Szabolts Vármegye*' Öröminnepére énekelt a' tsendes *Tisza*' partjain. Könnyen el-híszem, hogy a' Haza' szeretetétől — attól a' bódog tüztől — fel-gyúladtt szíve többet érzett, mint sem nyelve ki-mondott. — Mások is, a' kik nem magoknak születtek, érzik azt, a' mit ő érzett.

Ealiám, Barátom! Tárogatód' szavát,
's szent harsogását, mellyet ama' vitéz

Szá-

Szabólt's ditsősséggel virágzó
 Vérei' tiszteletére fújtál:
 'S melly tűzbe hőztad szívemet, oh Magyar
 Hazánk' Szerentsés *Bárdusa!* Nemzetünk'
 Javára termett *Offziánunk!*
 Mennyei hangra tanúltt Poétánk!
 Meg-értt korodnak napjaiban, mikor
 Lankadni szoktunk, olyan az éneked,
 Mint egy dagadtt felhő' nyögése,
 Melly dörög, és azután magából
 Szélllyel halálos mennyköveket lövell,
 'S így a' puhúltság' karjai közt magok
 Vesztekre nyúgvóknak szeméből
 El-veri a' vezedelmes álmod. —
 Haj! sok Vitézek', 's tziimeres érdemű
 Nagy Embereknek gyáíízt okozó gonofz
 Alom! repülly el messze tölünk,
 's visszä se jöjj soha Nemzetemhez! —
 Most is pirulunk sebhelyeink miatt,
 Mellyekre nézvéñ, könyvbe borul szemünk. —
 Mi haszna! — — Térj Múzsám magadba,
 's köss köíízorút szeretett *Szabóíímnak!*"
Virág Benedek.

Erdély Ország.

Nemes *Felső-Fejérvármegye'* Fő Ispánja M.
Sarkadi Turi András Úr, Sept. 27-dikén iktattatott
 bé nagy örömmel, érdemlett új Tíztségébe. Dél
 előtti 9 óra tájban vezetett 's kíséretett bé,
 ezen érdemekkel tellyes Méltóság a' bé-iktató
 helyre *Martonfalvára*. Elöl tisztelkedett a' Ns
 Vármegye' Lovas Serege, lobogó zászlókkal, ki-
 vontt kardokkal, fényes forma-ruhákban, és
 szép paripákon, Al-Ispány T. *Csongrádi Farkas*
 Úrnak vezérlése alatt. Ezek után lovagoltak,
 mintegy 30 lépésnyire, Itélő-Mester Mélt. *Turi*
László Úr' nyóltz N. Kántzellistái dííízes nemzeti
 öltözetekben, 's hasonlóképpen ki-vontt kardoka-
 kal. Követte a' N. Lovasságot, a' két Kir. Bíz-

tosoknak: Fő Kormányiszéki Tanácsos M. *Szegedi József*, 's Itélő Mester M. *Türi László Urak*' hintaja; ezt pedig a' M. Fő Ispány Úré; mellyet végre azon Uraságok' hintajaik váltottak fel, a' kik tisztelet végett mentek vólt ki *Martonfalváról* a' meg nevezett Méltóságok eleibe. — A' Béiktatás' alkalmatosságával mondott hathatós, és ékes Magyar Beszédeket mind közlötte velünk egy érdemes Hazafi. Ide iktatjuk ez úttal, magának a' Fő Ispány Úrnak Beszédét, melly is így következik:

Méltóságos Béiktató Urak!

Nemes Vármegye' Tek. Rendjei!

A' Ns Vármegye' Tek. Rendjei' számos, és törvényes Gyülekezetének, immár hét esztendőktől fogva való el-tünése után mai napon megújult díszes tekintete, öröm', de egyfersmind keserőség' könyvével is tölti el szemeimet. — Keserüséget t. i. méltán gerjeszthet bennem, amaz egész Hazánkal ugyan köz, de leg gyászosabban ezen Ns Vármegyére ki-hatott szomorú változásnak emlékezte, mellyben láttuk ezen Ns Vármegyét, mint egy szélvészttől el ragadtatott hajót, szegény Hazánk' Polgári Igazgatásának tengerében el merülni, Hajós - Mesterétől meg fosztatni, árbotz - fáját le esni, és széllyel - szakadozott darbjait esmeretlen partokra hanyattatni; midőn láttuk magunkat, a' kiket a' törvény, vér, szokás, természet, és barátság egybe-kötötenek vólt, egymás' társaságából ki-ragattatni, idegekkel egybe-elegyíttetni, N. Vármegyénknek még emlékezetét is el-töröltetni.

Így valék én is, ezen N. Vármegyének egy részével olly partra vettette, a' hol, noha barátsággal fogadtattam, mindazonáltal idegen nyelv, és szokások által terhesített Hivatalom sok őszint hintett fejemre, és a' honnan a' szélvészttől megmaradott egynehány Társaimmal, a' többektől lett

lett el-szakadásomat a' vissza-nyerhetésnek majd minden reménysége nélkül sohajtoztam.

De már most annál édesebb örömnök könyhúllatásai mossák el szemeimről azt a' keserüséget, midön hét elztendőknek szomorú el-folyások után, Vármegyénket a' hajó-törésből újra látom fel-épülni, és annak el-széledett Tagjait Hazánk' ősi szabadsága, és rend-tartása szerént, e' mai napon vizfont velem tökéletesen eggyesülni.

Tek. Rendek! Az Egek' kegyelme, és jó Fejedelmünk' atyai kegyelmessége egymásnak minket mai napon ad vissza minden hijánosság nélkül; a' mai nap ad engemet is vissza a' T. N. Vármegye' ölébe; még pedig annak talám nem érdemlett jutalmául, hogy az el-szaggatott Testnek egy részét, ha talám lankadozó erőmhöz, 's az idők' mivoltához képepest nem minden fogatkozás nélkül is a' moltoha időkben igazgattam; úgy ad a' T. N. Vármegye' kormányára vissza, hogy lennék a' törvényes az egész Testben, a' minek az előbbeni elztendőkben, tsak törvénytelen Képviselője voltam egy részében.

Méltó háládatosságot gyúlafzt azért szivemben, Fels. Urunknak atyai kegyelmessége, melyet nem tsak Hazánk', 's Vármegyénk' közönségesen szenvedett sérelmeinek meg-orvoslásában, és előbbeni törvényes alkotványjaiban lett vissza állíttatásában bizonyítani, hanem azt tsekély személyemre is ki terjeszteni méltóztatott; melyért én is örökös hívséggel áldozván szentül ígérem, hogy a' midön az ő Felsége' szolgálatját, tsak Hazánk', 's közelebbről Vármegyém' bódgításában képzelem, annak tsekély tehetségemhez képepest úgy igyekezem meg-felelni, hogy e' kettőt tökéletesen meg-eggyeztethessem.

Fels. Fejedelmünk' Atyai kegyelmességének tisztelete után, leg közelebb való háládatos tisztelettel tartozom Mgs Fő Kormányozó Urunk ő
Exc.

Exc. jához, és a' F. Fő Kormányozó Tanátshoz, kik érdemetlen személyemet ezen Vármegye' kormányozására ő Felségének kegyesen ajánlani méltóztattanak; igyekezem én is minden erőmet arra fordítani, hogy ezen reám bizott Vármegye' igazgatásában, mellettem tett ajánlásának tehetőségemig meg felelhessék.

Különös Szerentsém közzé számlálom azt is, M. Béiktató Urak, hogy Hivatalomba való mostani béiktatásom, olyan Uri Férjfiak által mehet véghez, a' kikben mind a' Fejedelemnek, mind a' Hazának bizodalját eggyesülve fel-találom, és a' kiknek igaz barátságai, és változhatatlan atyafiúi szeretetekkel régebben ditsekedhetem, mellyet ez alkalmatossággal is béiktatásom körül tett szives fáradozásokkal meg-tetézvén, azért tartozó háládatos voltommal, és örökös hív indúlatomnak tizteletjekre lejendő fel-áldozásával barátságokat, és atyafiságokat költsönözni meg nem szünöm.

T. N. Vármegye' Rendjei! Ezen Nemes Vármegye' Fő Ispányi Székinek, ha érdemetlen személyemmel is, mai napon törvényesen lett betöltésén, közös öröömöt különösen neveli az, hogy egy olyan Ns Vármegyében vagyon szerentsém a' Kormányt el-fogadni, mellynek a' leg-alsóbb léptsőjén kezdett szolgálatjában töltöttem el, ifjúságomtól fogva eddig egész életemet; melly idő alatt, valamint a' T. Rendek eddig is a' terhesebb dologban tanáts-adásokkal, és atyafiságos eggyet-értésekkel fel-segélteni, és néha történhetett fogyatkozásaimnak megengedni kélzsek voltanak: továbbra is azon jószágokat, és segítségeket bizodalmasan ki-kérem, e' lévén tsak egyedül az az út, melly által Kormányozásomat a' T. Vármegyének tettzővé, és hasznossá; magamat pedig Fels. Urunk' kegyelmére érdemessé tehessem."

Frantziu

Frantzia Ország.

A' Király, Okt. 7-dikén egy óraker jelent meg, nagy Ellyen kiáltások között, az új Nemzet Gyűlésében, 's következő értelmű Belzédet tartott:

„Uraim!

A' Konstituzió' ereje által gyűltek öfzve az Urak, az attól vett hatalmoknak gyakorlására; kétttség kívül tehát főbb kötelességeiknek fogják tartani az Igazgatás' folyamatjának könnyebbítését, a' közönséges Kréditnek (Hitelességnek) erősítését, a' Nemzet' kötelességeinek (adósságainak) a' tellyes lehetőségig való bátorságosítását, a' szabadságnak, és békességnek egygütt való meg-fundálását végre, a' Népnek, a' maga fzerentséjének érzése által, az új Törvényekhez való kaptsolását. Minthogy magok látták az Urak, az Ország' újjonnan lett el-intézésének első foganatját, a' magok Disztriktusaikban: megítélhették, mi kívántathatik annak tökéletesebbítésére, 's könnyü lefz ennél fogva az Uraknak alkalmas eszközoeket találni, a' ki-szolgáltatás' szükséges erejének és foganatosságának eszközlésére. — En, kit a' Konstituzió állított elő a' végre, hogy, mint Képviselője a' Népnek, 's az ő javára meg-visgállyam azon Törvényeket, mellyek, erősítés végett előmbé fognak terjesztetni; a' kire vagyon bizva, hogy a' Törvényeknek tellyesedését eszközoöllyem: tartozom azon tárgyakat is fel-tenni, mellyekre kell figyelmeznii az Uraknak a' magok Üléseikben.

Ügy fogják találni az Urak, hogy szükség lészén mindjárt előfzör is, a' köz-jövedelmek' állapotjára fordítani a' magok figyelmetességeket; azoknak mind átallyában, mind részenként való miben-létét ki-tanúlui. Altal fogják az Urak látni, melly szükséges légyen, a' bé-vétel, és
ki-

ki-adás között való mindenkori egyarányúságot meg-állítani; az adóknak fel-oltsát, és bé-szedését siettetni; egy ingadozatlan rendet állítani fel, ezen roppant Kiszolgáltatásnak minden részeiben: és ennél fogva, az adósságból való ki-feslését a'Státusnak; 's a' Népnek könnyebbülését eszközteni. A' Polgári Törvények is különös gondoskodást kívánnak az Uraktól. Tartoznak azokat meg-eggyeztetni az Urak, a' Konstitúció fundamentomos ágazatival; tartoznak a' törvénykezés' útját egyenesíteni; 's ekként az igazsághoz való jutást könnyebbíteni, 's hamarább el-érhetővé tenni. Szükségesnek esmerjék az Urak, egy olly Nemzeti nevelésnek eszközését, melly által derekassan meg-vettessék a' fundamentoma a' Közjót erányzó törekedésnek (*l' Esprit public*). Kötelesek lesznek az Urak, a' kereskedést, és szorgalmatosságot virágoztatni, a' mellyek' előmenetelének olly nagy bé-folyása vagyon a' földmivelésbe, és az Ország' gazdagságába; kötelesek lesznek olly állandó rendelkezéseket tenni, mellyek által a' szükölködőknek munkát, és segédelmet eszközöllyenek.

Értésére fogom én adni a' Seregnek az eránt való állhatatos akaratomat, hogy a' rend, és katonai fenyték újjolag helyre-állíttassanak; elő veszek minden eszközöket, valamellyek által újra fel-élelthetem a' költsönös bizodalmat a' Seregnek minden Tagjai között, 's alkalmazatosokká tehetem őket az Ország' óltalmazására. Ha nem lesznek ezen tekintetben elégségesek a' Törvények, közlöm az Urakkal, a' mit hasznosnak itélendek; 's az Urakon fog állani a' meghatározás. Kiváltképpenvaló gondom leszen a' közönséges tengeri erőre is, melly a' mi kereskedésünknek, 's Koloniáinknak óltalmául rendeltetett. Reménységem vagyon, hogy mi kívülről semmi Ellenség által meg nem háboríttatunk. —

A'

A' mioltától fogva el-fogadtam én a' Konstitu-
tziót, mindent el-követtem, a' mit tsak leg-
jobbna*k* itéltem a' végre, hogy a' külső Hatal-
masságokna*k*, reánk nézve való vélekedéseket
meg-állítsam; és hogy a' velek való barátságot,
's ízép tsendességben való élést fenn-tartsam:
mellyek szükségesképpen bátorságosokká tefznek
bennünket a' Békesség eránt. — Igen jó foganat-
ját reménylem én, eddig el-követett gondosko-
dásomna*k*; de ezen reménység mindazáltal nem
múlattatja el velem továbbra is azt az előre-
néző szorgalmatoskodást, mellyet az okosság fog
javallani.

Uraim! Hogy az Urak' nyomos munkáló-
dása, 's buzgósága mind azon jót efzközölhesse,
mellyet lehet attól várni: szükséges, hogy a'
törvénytévő Test, és a' Király között állandó
eggyesség, 's ingadozatlan bizodalom uralkodjon.
A' mi tsendességünknek ellenségei ugyan minden
módon rajta fognak lenni, hogy minket egymás-
tól el-idegeníttsenek; de a' Hazához való szerez-
tet kaptssollyon öfzve bennünket, 's tegyen a'
Közjó el-válhatalanokká. Ennél fogva, aka-
dály nélkül lábra kap a' közönséges Hatalom;
nem fog hafzontalan ijefzgetések által háborgat-
tatni a' Kifizoltgatás; egy-forma óltalom alatt
lessz kinek kinek vagyója, és hite; 's nem lehet
oka reá senkinek, miért ne kívánnyon élni egy
olly Tartományban, mellyben meg-tartatnak a'
Törvények, 's tífzteleiben vagynak minden jusok.
Az illyen jó rend efzközli a' Konstitutzióna*k* ál-
landóságát, az Országnak bátorságos állapotját,
's mindennémű bóldogságnak vissza térését. Ezen
tzélt tartozunk mi most, minden gondolatíknak
tárgyává tenni; 's éppen ez az, a' mit én kívált-
képpervaló módon ajánlok az Urak' buzgóságába,
's hazai ízeretetekbe.“

Sok

Sok izben félbe szakasztatták ezen Beszédet a' Királlyal, az öröm - kiáltások, és tapsolások.

A' Gyűlés' Elölülője, következőképpen válaszolt a' Király' Beszédére:

„Felséges Úr!

Közöttünk lett meg-jelenésével, új biztató okot nyújt Felséged az eránt a' Hazának, hogy a' Konstituziót fenn kívánnya tartani. Minden jusok sérelmet szenvedtek, 's a' közönséges hatalom minden határ nélkül való volt — azonban születt a' Konstituzió, 's vele együtt egy olly rend, melly által kinek kinek boldogsága, 's egyenlősége bátorságos állapotba helyeztettek. Felséged tartozik ezt a' Konstituziót szeretni, mint Polgár; mint Király pedig annak tellyesedését eszközölni. Barátaivá teszi Felségednek a' Konstituzió mind azokat, kik mászfor Alattvalóknak nevezettek. Nehány napokkal ez előtt, azt mondta Felséged a' Törvénynek ezen Templomában, hogy Felségednek szüksége van a' *Frantzidk'* Szeretetére; nekünk pedig szükségünk vagyon a' Felséged' Szeretetére. A' Konstituzió első Uralkodóvá teszi Felségedet *Europában*. — Erössek lévén az egyesség által, munkálódjuk köz erővel a' törvénytételnek tisztaságát, a' rendnek helyre-állítását, 's az Országnek boldogságát. Ez a' mi kötelességünk, és a' Felségedé. A' *Frantzidk'* áldása fog azért a' mi jutalmunk lenni.“

Minekutánna végezte volna Beszédét az Elölülő, ki ment a' Király a' Gyűlésből, szakadatlanul *Éllyen* kiáltások között.

A' Frantzia, és Lengyel új Konstituzióknak állandósága.

Nem igen gyakran esik a' meg, a' kisebb Gyűlésekben, 's Társaságokban is, hogy minden

Ta-

Tagokat egyenlő értelműekké változtassanak által a' kényes tárgyak körül, még a' hosszas tanácskozások is. Ugyan azért, a' természeti okosság javallotta, hogy a' Gyűlésekben, 's Társaságokban fenn-forgó tárgyaknak el-intézésére, ne legyen szükség azt várni, míg átallyában egy értelme, 's egy akarata lejjend a' Gyűlések' 's Társaságok' Tagjainak: mert így, kivált a' nagyobb Gyűlésekben, és Társaságokban sok ez-tendők alatt se születhetnék egy Végzés. — Gyűlés', és Társaság' Végzésének tartatik tehát méltán, a' miben a' Gyűlésnek 's Társaságnak nagyobb része meg-eggyez. — A' *Frantzia* Konstitutió áll már, 's kétség kívül fog is állani; ámbár, minekutánna el fogadta is azt a' Király, még azután is ellene mondottak annak, a' Konfituens Nemzet-Gyűlése' Tagjai között 148 an, *Koblentzből* pedig azt írják, hogy Okt. 4-dikén, a' *Frantzia* Király' testvér Ötsei' Kántzelláriájának Jegyző - Könyveibe 42,637 *Frantzia* Nemesek irattak vólt már akkor bé, kik az új Konstitutió miá hagyták oda Hazájokat, 's rész szerént *Pedemontiumban* (*Piemont*), rész szerént *Helvétziában*, *Belgyiomban*, *Vormátziában* (*Worms*), 's a' *Rajna* mellyékén tartózkodnak. — De, hogy' állhat még tehát a' *Frantzia* Konstitutió, ha a' Nemzetnek Képviselői, 's Tagjai között olly sok ellenzői vagynak annak? Úgy: mert a' Nemzet' Képviselőinek, és Tagjainak sok százszor és ezerszer több része, nagyon meg-elégszik a' Konstitutióval.

Hasonló sorsa vagyon a' *Lengyel* Konstitutiónak. Még most sem szüntek meg ez ellen is patvarkodni némellyek az igaz; de azért még is méltó reménység vagyon a' meg-maradása eránt: mert kiváltképpen való módon örül annak a' Nemzet' leg nagyobb része. — Bizonyági en-
nek,

nek, két közelébbi nevezetes Ülési a' Gyűlésnek, mellyek Septembernek 22-dikén, és 28-dikán tartattak.

Sept. 22-dikén, a' *Saxoniai* Választó Hertzegnek két Irásait olvasta fel, a' Gyűlés előtt *Chreptovitz* Ur, a' külső dolgokra ügyelő Minister. — Első Irása a' Vál. Hertzegnek költ Aug. 29-dikén; a' másik pedig Sept. 10-dikén. Mind két Leveleiben, különös hajlandóságát tette nyilvánvalóvá a' Vál. Hertzeg, a' *Lengyel* Nemzet eránt; de azt még sem írta meg, egélz meg határozással: ha vallyon el-fogadja e' a' *Lengyel* Korona eránt tett ajánlását a' Nemzetnek, vagy nem? hanem azt jelentette, hogy a' dolgot meg fogja fotolni, egybe-vetvén azt a' *Saxok*, és a' *Lengyelek* boldogságával, és különösen a' *Lengyel* Király' Kapitulációja-tzikkelyeivel.

Ezeknek értésére, meg-határozott, hogy irni kell a' *Saxoniai* Ministeriumnak, 's meg kell kérni a' Vál. Hertzeget, hogy rend szerént való alkuba botsátkozzon a' *Lengyel* Nemzettel. — A' *Sendomiri*, és *Volhyniai* Deputátusok azt az ellen-vetést tsinálták itten, hogy nem egy, sem két, hanem több Vajdaságok vagynak, a' mellyek olly kivánságokat nyilatkoztatták ki, a' magok Deputátusaiknak adott útasító Levelekben, hogy a' régi Király-választás' módja megtartassék *Lengyel Országban*. — Erre meg-főllalt a' Király, 's bizonyította, hogy mind *Lengyel Országban*, mind *Lithvániában* mindenütt nagy örömmel fogadták el a' Konstitutiót. — A' *Sendomiri* Deputátus ugyan tsak protestátiót adott bé azért a' Konstitúció ellen a' Kántzeláriába.

A' Sept. 28-dikai Ülésben, így főllott *Voyginsky* Ur: „*Meg nem állhatom, úgymond, hogy egy dolgot ne terjesszek a' Gyűlés eleibe, mellynek tovább való el-halगतása nehéz volna a' szívemnek.*
Meg-

Meg-illetödvé, 's nagy álmélkodással kellett hal-
lanom sok helyeken, miképp' panaszkodtak némelly
Tagjai a' mi nagy tekintetü Gyülésünknek, hogy
koránt sem közönséges meg-eggyezésből származott
azon Irás, mellyben értésére adatott a' Saxoniai
Választó Hertzegnek, hogy ő reá, 's a' Saxoniai
Vál. Hertzegi Házra ment légyen a' voks az örökös
Uralkodás eránt; kényszerítéssel eszközölte az
Öszve-szövetkezés' Marsallja annak el-küldetését;
's egy szóval, nem az Ország-Gyülésében határozta-
tatt, 's állítatott meg annak foglalatja. Mivel olly
közönségesen beszélnek már erről mind a' mi fő
Városunkban, mind széllyel az Országban, hogy a'
Rendek, kik számolni tartoznak az egész Nemzetnek
a' magok tselekedeteikről, nem tartják többé méltatlannak
ezen nyomos dolgot a' magok figyelmetességére; kérem
arra nézve a' Rendeket, hogy az egész Ország-Gyülésé',
főképpen pedig az Öszve-szövetkezés-Marsallja' be-
tsületeért, haladék nélkül vegyék eleit az efféle
illetlen, és sértegető gyanukodásoknak."

Ezeknek hallására, fel szólal Menginsky Úr 's azt
mondja: „Én magam is úgy nézem, a' Saxoniai Vál.
Hertzeghez bocsátott Irás eránt való Végzést, mint
kényszerítés által eszközöltet; mert én színt' úgy
nem eggyeztem meg abba, valamint a' Máj. 3-dikai
Konstitutióba; 's éppen azért nem nyilatkoztattam
völt ki akkor magamat az eránt. Bizonyságim nékem
ittén mindnyájan azok az Urak, kik velem egy érte-
lemben vagnak. Mi, azt kívánnyuk, a' mit már
akkor kívántunk völt a' Haza' javára."

Ezen szavai Menginsky Úrnak nagy lármát
okoztak, mellynek a' Király szakasztotta végét
egy fontos Befzéddel, mellyben újra olly nyilatko-
ztatást tett a' többek között maga felöl, hogy
kéz fel-áldozni a' Konstitutióért a' maga életét;
's ugyan ezt kiáltotta a' Gyülésnek is nagy
része.

Tudo-

581
551

Tudományi Dolgok.

Következendő tizimű munkátska került ki közlébb *Pesten* a' sajtó alól:

Principia, adornando Systemati Rationis Rei Litterariae deservitura. Conceptit F. I. F. (talám *Fucker Jakab Fridrik*) *Med. Dr. Pestini typ. Mat. Trattner.* 1791. 8ad rét. 24 lap.

Javallya a' tudós Szerző, az elegendes (mixta) Oskolákat, mellyekben vallás-külömbőség nélkül taníttassanak az Ifjak; a' mi illeti a' *Theológiát*, azt is lehetne, úgymond, taníttatni alkalmas Professzorok által külön külön, minden Vallás-bélieknek ugyan azon Universitásban; mellyel azt nyerné a' Státus, hogy annyi pénz nem hordódnék ki belőle.

A' *Kassai Magyar Museumból*, (mellyről a' múltt. alkalmatossággal emlékeztünk) minden 3-dik hónap' végével egy, nyóltz árkusból álló Negyed fog, kék papirosba bé-kötve, postán meg-küldetni az Előre-fizetőknek. — A' négy Negyednek esztendei árra mindenestől két Rfor. és negyven krajtzár. A' jövő Decembernek végével, vagy az új Esztendő' kezdetével szándékoznak küldeni a' Kiadók, Gyűjteményeknek első Negyedjét; arra kéri tehát az Előre-fizetőket, hogy a' pénzt, úgymint a' két for. és 40 krt. Novembernek végéig ne terhelteffenek le-tenni *Budán*, a' F. Kir. Helyt. Tanátsnál Titoknok T. *Lányi Úrnál*; *Pesten*, Prof. T. *Koppi Károly*, és *Stahel Könyváros Uraknál*; *Komáromban* T. *Péttzeli József* Predikátor Úrnál; *Székes-Fejérváratt* T. *Virág Benedek* Professzor Úrnál; *Péttsett* T. *Lethenyi János* Plebánus Úrnál; *Szegeden*, T. *Vedres István* Úrnál; *Szathmáron* Dr. *Földi János* Úrnál; *Nagy-Kállón*, a' Ns Vármegyénél második Tábla-Író T. *Osváth Lajos* Úrnál; *S. Patakon* T.

103
122

T. *Öri Filep Gábor* Prof. Úrnál; *Miskoltzon*, T. *Komjáthy Abrahám* Prof. Úrnál; *Lötsén*, T. *Bárdosy János* Assessor és Direktor Úrnál. *Kolosvártatt*, a' Kir. Kormányfzéknél Registrátor T. *Tserey* Úrnál; *Szebenben*, *Höchmeister Márton* Könyvnyomtató és Könyvvarros Úrnál. — Kérnek azonban a' *Magyar Museum'* Kiadói, más meg nem nevezett jó Hazafiakat is, a' kik talán meg-kérhetetnek az elő-pénz' fel-vétel eránt, minémük: a' Ns *Vármegyéknél* a' T. *Tábla-Iró Urak*; a' nagyobb *Városokban* a' *Notárius Urak*; a' kisebb *Helységeken* a' *TT. Plebánus*, és *Predikátor Urak*, ne sajnállyák fáradtságokat, illendő meg-jutalmaztatásnak reménysége alatt, 's mentől előbb a' nállok le-tejendő summát, 's az *Előre-fizetőknek*, vagy talám *Subscribenseknek* is betses neveiket a' *Fő Posta-Tifztséghez* illy tzim alatt meg-küldeni: *I. Regio Postae Praefecturae Officio Cassoviae. Pro Museo Hungarico.* — A' kik egyenesen magokhoz a' *Kiadókhoz* akarnak irni, vagy a' *Museum'* meg-küldése eránt; vagy kívánnak velek valamelly *Munkát* közleni: ezt méltóztassanak, *frankózott Leveleik'* boritékjára irni: *A' Magyar Museum' Ki-adóinak Kassán.*

Itt *Bétsben*, örömet ajánljuk mi magunkat, a' *Magyar Museumra* fizetendő elő-pénznek felvételére.

* * * * *

Pestről, Okt. 9-dikén. A' *Hetz-Mester* meg nem hólt, mint előbbeni *Levelemben* jelentettem vólt; hanem az ágyat nyomja, 's igen rosszul érzi magát. Ezen eset, *alkalmatosságot* szolgálthat, reménylem, a' *jövő Ország-Gyülésének*, hogy kívántt végre hajtsa azt, a' mit már a' múlt *Gyülés* is rebesgetett vólt, t. i. a' *Hettzet örökre el töröllye*. Mert ha szintén *ember-halált* nem okozna is ez a' *durva játék*; elég az, hogy a'

(zi)

szívet érzéketleníti, keményíti és vadítja. A' ki érzéketlen az oktalan állatok eránt, nem igen fogja annak szívet érdeklenni a' maga tulajdon Nemének sorsa is; üres az, az ember-szeretettől — egygy olly virtustól, mellynek szükséges voltát magától is látja minden okos Keresztény.

Elegyes Történetek.

A' *Spanyol* Király, új parantsolatot adott ki Sept. 10-dikén, a' *Frantzia Országi* változást tárgyazó Irások ellen.

A' *Frantzia* Király, nyomtatásban felelt az Ötsei' Levelére, mellyet azok hasonlóképpen nyomtatásban adtak ki Sept. 10-dikén *Koblentz* mellett, a' *Trieri* Vál. Hertzegnek *Schönbornslufi* Kastélyában. Édesdeden, de hathatós okokkal inti Testvérjeit, hogy a' Hazájok ellen való hadindításról ne is gondolkozzanak; hanem minél előbb térjenek vissza békességesen.

Az új Nemzeti-Gyűlésnek, derekas letzke van adva a' *Párisi* Ujságban, hogy a' haszontalan tárgyokról való lármás, és illetlen vetekedésekkel az időt ne töltsse; a' Király, és a' Nemzet között való egygyességet igyekezzen naponként meg-erössíteni 's a' t.

Költ *Bétsben*, Októbernek 25-dik napján, 1791-dik esztendőben.

Küldjük a' *b b* árkust, az Ország-Gyűlése' *Historiájához* tartozó Aktákból.

